

Lissabon in cijfers

7

heuvels zijn het, waarop de stad oorspronkelijk werd gebouwd. Romulus en Remus groeten u!

6,7

procent van de inwoners was eind 2019 werkloos. Het gaat vooruit!

17,185

km lang is de Vasco da Gama-brug over de Taag; in Europa de nummer 1 en wereldwijd nummer 24 op de ranglijst van langste bruggen.

18

km lang is de oever van de rivier de Taag in het stadsgebied van Lissabon.

18

graden Celcius was het gemiddeld in Lissabon in 2021 (8 graden in januari, 29,9 graden in augustus).

22

kg bacalhau (stokvis) wordt volgens Wikipedia jaarlijks in Portugal per persoon gegeten – rauw, gemarineerd, gegrild, gekookt en in soepen, salades en zelfs desserts.

41,5

% van de kiezers stemde op 30 januari 2022 op zijn Partido Socialista. Zo kreeg António Costa het mandaat om nog een termijn eerste minister te blijven.

100,05

km² bedraagt het oppervlak van de stad; dat is circa 10 x 10 km, ongeveer de helft van Amsterdam.

705

euro bedraagt het minimumloon in 2022 – binnenkort iets meer?

10.000

slachtoffers eiste de aardbeving van 1755 alleen al in Lissabon, inclusief een hevige brand, een tsunami en twee nabevingen.

20.000

Pastéis de Belém worden dagelijks in het gelijknamige café gebakken. Het is de moeite waard om voor dit heerlijke taartje in de rij te staan!

65.647

toeschouwers passen er in het Estádio da Luz, het stadion van Benfica Lissabon – ruim 10.000 meer dan in de Amsterdam Arena.

2.800.000

mensen wonen in Groot-Lissabon – ruim een kwart van de 10,6 miljoen Portugezen.

7.500.000

liter water bevatten de bassins van het Oceanarium – na het Osaka Ring of Fire Aquarium in Japan het grootste aquarium ter wereld.

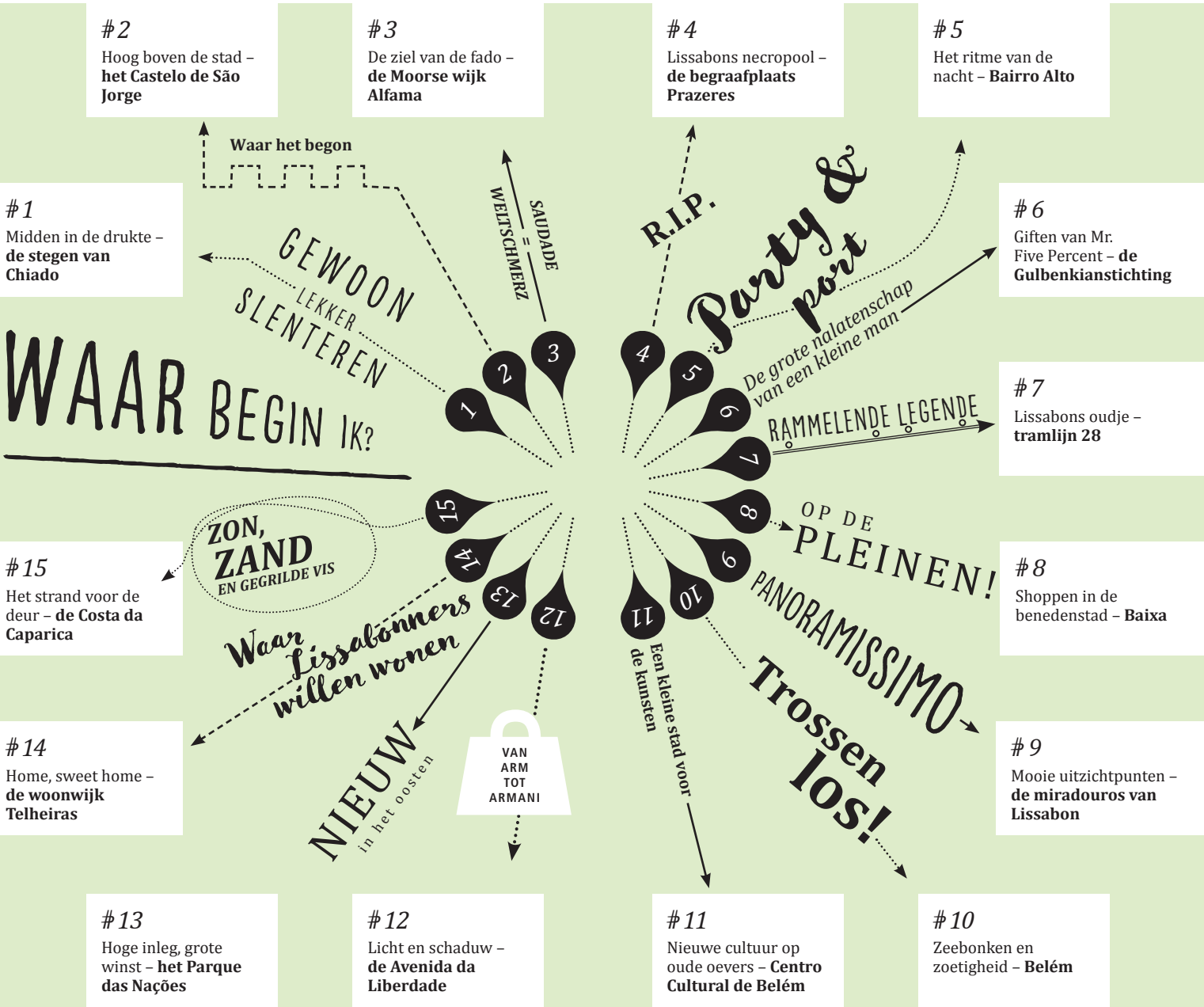
7.700.000

toeristen brachten in 2021, het jaar van de pandemie, een nachtje door in de stad. Naar verwachting overstijgt dit aantal binnenkort de 10 miljoen weer.

-1
uur bedraagt het
tijdsverschil met
Nederland.

Het kompas van Lissabon

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

1

Midden in de drukte – de stegen van Chiado

Het bruist in Chiado, een van de levendigste wijken van de stad. In Café A Brasileira do Chiado, het beroemdste café van het land, ontmoeten kunstenaars en intellectuelen elkaar. Tegenwoordig laten toeristen zich voor het café met Fernando Pessoa – van brons – fotograferen of ze drinken er een bica, een Portugese espresso. Het is het ideale startpunt voor een wandeling door Chiado, Pessoa's kleine dorp.

Al ruim honderd jaar ontmoeten kunstenaars en intellectuelen elkaar in Café Brasileira voor de 'tertúlia', de kunstenaars salon. Het schitterende interieur levert meer dan voldoende inspiratie.

Al meer dan honderd jaar wordt op Rua Garrett 120 koffie uit Brazilië verkocht. Om deze koffie aan de man te brengen werd in 1905 het tegenwoordig beroemdste café van het land, **A Brasileira do Chiado** 1, geopend. In de daaropvolgende jaren werd het een ontmoetingsplek voor kunstenaars en intellectuelen, onder wie Al-

mada Negreiros en Fernando Pessoa. Tijdens het bewind van Salazar kon men hier redelijk open discussiëren – met de spionnen van het regime aan de buurtafel.

Ook nu het café, dat overigens naar Lissabonse maatstaven vrij prijzig is, toeristen uit de hele wereld trekt, heeft het niet aan charme en betekenis ingeboet. Dat merk je op de mooie esplanade voor het café, waar je echt even moet gaan zitten met een *bica* en een *pastel de nata*, het in het hele land bekende bladerdeeg-crèmetaartje. Maar ook een blik op het interieur is de moeite waard. Daar is nog altijd te zien dat Brasileira een kunstenaarscafé was, de geschikte plek voor een *tertúlia*, een soort kunstenaars salon.

Pessoa op de hielen

Vanaf de esplanade met de in brons gegoten dichter is het leuk om een korte wandeling te maken door de Rua Serpa Pinto tot de Largo de São Carlos. Hier staat het in 1793 geopende **Teatro São Carlos** 1, met een neoclassicistische façade die gemodelleerd is naar het gelijknamige theater in Napels. Het theater had een grote betekenis voor de vader van Fernando Pessoa. Naast zijn werk bij het ministerie van Justitie schreef hij ook operarecensies. Hij kon de repetities vanuit zijn werkkamer horen, want ertegenover in het **huis op nummer 4** kwam op 13 juni 1888 op de vierde verdieping Fernando Pessoa ter wereld. Een kleine gedenkplaat bij de ingang herinnert aan de geboortedag van deze niet alleen voor de Portugese literatuur zo belangrijke man, voor wie Chiado zijn kleine dorp was. Fernando Pessoa woonde hier tot zijn vijfde jaar, waarschijnlijk de gelukkigste tijd van zijn kinderjaren. Na de vroege dood van zijn vader en nadat zijn moeder was hertrouwd, vertrok het gezin naar Zuid-Afrika.

Als je nog meer cultuur wilt opsnuiven, dan kun je het iets verderop in de Rua Serpa Pinto gelegen bezienswaardige **Museu do Chiado** 2 bezoeken. Hier wordt sinds 1994, toen Lissabon de culturele hoofdstad van Europa was, voornamelijk Portugese kunst uit de 19e eeuw getoond.

Shoppen, snuffelen en smullen

De **Rua Garrett** en de **Rua do Carmo** zijn de belangrijkste winkelstraten van Chiado. Inmiddels

De wijk Chiado werd wereldberoemd toen in de ochtend van 25 augustus 1988 in het warenhuis Grandella brand uitbrak. Achttien gebouwen in de historische wijk werden getroffen, door de vlammen verwoest of zwaar beschadigd. Portugals toparchitect Álvaro Siza kreeg de opdracht voor de wederopbouw en hij koos ervoor de herinnering te laten herleven. Geheel voltooid zijn de werkzaamheden nog steeds niet, maar de wederopbouw betekende al wel een **opleving voor deze wijk** tussen beneden- en bovenstad. Het is nu een levendige winkel- en woonbuurt, een modelvoorbeeld van vernuftige architectuur en de geslaagde balans tussen traditie en moderniteit.

15

Het strand voor de deur – de Costa da Caparica

's Zomers bevindt het geluk van de Lissabonners zich aan de zuidkant van de Taag: ze rijden over de Ponte 25 de Abril naar de Costa da Caparica, waar zich kilometerslange stranden bevinden en talrijke restaurants verse vis en koele witte wijn serveren. Wie geen auto heeft, kan in de zomer het strandtreintje nemen en op elke gewenste plek uitstappen.

Eerst het slechte nieuws: de rit met de auto over de bijna altijd drukke Ponte 25 de Abril is in de zomer vaak spannend. De Costa da Caparica is voor veel Lissabonners het dichtstbij gelegen strand, waar ze in augustus graag hun vakantie doorbrengen. Reken daarom in deze periode op

Allrounder: prof of beginner – op het ruim 30 km lange strand van Caparica is er voor iedere surfer wel een perfecte golf.

files, zeker als je wat later vertrekt. Bovendien worden duizenden schoolkinderen hier in de schoolvakanties met bussen naartoe gebracht. Zij zijn voor hun begeleiders op het drukke strand herkenbaar aan hun kleurige hoedjes. Maar nu het goede nieuws: het haast eindeloos lange strand maakt alles weer goed, want er is altijd wel plaats voor een handdoek en een parasol.

Je kunt vanuit het centrum van de badplaats, althans in de zomermaanden, met een treintje langs het strand rijden en gewoon uitstappen waar het strand je bevalt. Hoe verder het treintje van de plaats afraakt, des te leger (in augustus betekent dat 'minder vol') de stranden zijn. Overal aan het strand zijn kleine restaurants die voor een vriendelijke prijs gegrilde vis aanbieden.

Een dag aan zee

Ooit was Costa da Caparica een kleine vissersplaats, 15 km van Lissabon verwijderd. Nu is het een steenworp weg, maar vóór de bouw van de Ponte 25 de Abril in 1966 was het een kleine wereldreis om er te komen. Sinds 2004 is het een stad en de bouwwoede heeft duidelijke sporen nagelaten. Maar weinig van de oude huizen zijn overgebleven, en in plaats daarvan staan er nu appartementencomplexen. Vroeger kwamen hier weinig buitenlanders en ook nu nog zijn de Lissabonners in de meerderheid. En die houden van Caparica. Bij een perfecte stranddag hoort voor hen een wandeling door het op toeristen ingestelde stadje en een bezoek aan restaurant **O Barbás** ❶. Het is eveneens de moeite waard een bezoek te brengen aan het nabijgelegen **Convento dos Capuchos** (neem de afslag aan het begin van Costa da Caparica richting Lissabon). Het in 1558 gebouwde klooster Nossa Senhora da Piedade werd bij de aardbeving van 1755 bijna volledig verwoest en daarna weer opgebouwd. In de zomermaanden vindt hier een bekend internationaal muziekfestival plaats.

Steile kusten

Als je het niet al te lang op het strand uthoudt, kun je langs de kust naar Cabo Espichel rijden of over de snelweg naar Setúbal richting Sesimbra en dan naar **Cabo Espichel**. Deze weinig bezochte plek biedt van 135 m hoogte een mooi uitzicht

Portugals westkust heeft al lang te maken met **erosie van de stranden**. Dit is in Caparica in de buurt van de Taag goed te zien: hier wordt steeds meer land door de zee verzwolgen. Ondanks allerlei inspanningen is het tot nu toe niet gelukt deze ontwikkeling te stoppen. Steeds weer staan ook de kampeersplaatsen onder water. In het voorjaar van 2010 zijn delen van de duinen door een sterke golfslag weggeslagen, met enorme overstromingen tot gevolg.